

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет історичний
Кафедра археології та історії стародавніх цивілізацій

Затверджено

На засіданні кафедри археології та історії стародавніх цивілізацій історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри
Ярослав ОНИЦУК.

Силабус навчальної дисципліни
АНТИЧНА АРХЕОЛОГІЯ
що викладається в межах ОПІ Історія та археологія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 032 «Історія та археологія»

Львів 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Антична археологія
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка м.Львів вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	історичний факультет, кафедра археології та історії стародавніх цивілізацій
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 Гуманітарні науки 032 Історія та археологія
Викладачі дисципліни	Баукова Анастасія Юріївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки
Контактна інформація викладачів	Ел. пошта: anastasiya.baukova@lnu.edu.ua https://scholar.google.com.ua/citations?user=pnvDR-IAAAAJ&hl=uk https://ua.linkedin.com/in/anastasiya-baukova-a58230202 https://lnulviv.academia.edu/AnastasiaBaukova кафедра археології та історії стародавніх цивілізацій, вул. Університетська, 1. Тел. (032) 239-41-29
Консультації по дисципліні відбуваються	В понеділок, 11.00-13.00 (кафедра археології та історії стародавніх цивілізацій, вул. Університетська, 1, кім. 323). За потреби додаткового часу для консультацій слід писати на електронну пошту викладача. Можливі також онлайн консультації через Zoom, Microsoft Teams.
Сторінка дисципліни	https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5045
Інформація про дисципліну	Курс «Антична археологія» є нормативною дисципліною з спеціальності 032 Історія та археологія для освітньої програми Історія та археологія, яка викладається в 5 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Для заочної форми освіти викладається в 6 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс розроблено для ознайомлення студентів з найновішими здобутками історичної та археологічної історіографії, з історією виникнення та розвитку античної археології; подати характеристику найважливіших пам'яток, окреслити методи та види археологічних досліджень подібного роду об'єктів. Велика увага приділяється методам датування та археометрії. За допомогою курсу майбутні археологи повинні навчитись відзначати також античні пам'ятки від підробок, що є дуже актуальним у зв'язку із широким розповсюдженням останніх в умовах великого інтересу до античних речей як у нашій країні, так і за кордоном.
Мета та цілі дисципліни	В результаті вивчення даного курсу студент повинен оволодіти сукупністю знань і відомостей для всебічного дослідження пам'яток, залишених стародавніми греками та римлянами. Метою навчальної дисципліни є ознайомити студентів із сучасним розвитком археологічної думки і науки щодо вивчення спадщини стародавніх греків та римлян, сформувані у них уявлення про процеси нагромадження та інтерпретації археологічних знань, особливості матеріальної культури цих народів та особливостей античних пам'яток на території України. Основними цілями вивчення дисципліни є засвоєння студентами інформації про процеси суспільно-політичного, соціально-економічного, культурного розвитку народів, що зараховуються до

	античного світу, визначення особливостей розвитку матеріальної культури стародавнього населення Греції та Риму та впливу античної цивілізації на сусідні народи; Розвиток вмінь виявляти, систематизувати, аналізувати та узагальнювати історичну інформацію в процесі педагогічної та культурно-освітньої діяльності.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна (базова)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Баукова А.Ю. <i>Антична археологія. Навч. посібник.</i> – Львів, 2013. 2. Блаватский В. Д. <i>Античная полевая археология.</i> – М., 1967. 3. Зубар В., Ліньова Є., Сон Н. <i>Античний світ Північного Причорномор'я.</i> – К., 1999. 4. Кадеєв В. И. <i>Херсонес Таврический. Быт и культура.</i> – Харьков, 1999. 5. Крыжицкий С. Д., Лейпунская Н. А. <i>Ольвия. Раскопки, история, культура.</i> – Николаев, 1997. 6. Пендлбери Д. <i>Археология Крита.</i> – М., 1959. 7. Гершкович, Я. П., Гречко, Д. С. (ред.). 2022. <i>Археологія України за роки Незалежності.</i> Київ: ІА НАН України, 448 с. 8. Bintliff, John L., John Wiley & Sons. <i>The complete archaeology of Greece : from hunter-gatherers to the 20th century.</i>— Chichester [etc.] : Wiley-Blackwell, 2012. 9. Adkins L. <i>Life in Ancient Rome.</i>— Oxford University Press, 1994. 10. Shevchenko, T. 2023. <i>Greek Religion in Tauric Chersonesos.</i> Oxford: Archaeopress. 11. Gates, Charles, Yilmaz, Neslihan. <i>Ancient cities : the archaeology of urban life in the ancient Near East and Egypt, Greece, and Rome.</i> – London ; New York : Routledge Taylor & Francis Group, 2011. 12. Blackman D., Rankov B., Baika K., Gerding H., Pakkanen J. <i>Shiphsheds of the ancient Mediterranean.</i> – Cambridge University Press, 2018. 13. Laurence R. <i>Roman archaeology for historians.</i> London ; New York : Routledge, Taylor & Francis Group, 2012. 14. Zanker P., Slater Julia, Ewald B.Ch. <i>Living with myths : the imagery of Roman Sarcophagi.</i> – Oxford : Oxford University Press, cop. 2012. <p>Додаткова (допоміжна)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Буйських, А. В. 2019. Сучасні археологічні відкриття в Національному історико-археологічному заповіднику «Ольвія» НАН України. Вісник НАН України, 9, с. 30-36. 2. Малєєв Ю. М. <i>Словник археологічних термінів.</i> – Київ, 2001. 3. Секерська, Н. М. Буйських, А. В. 2018. Про час заснування Ніконія (за матеріалами східногрецької кераміки). <i>Археологія</i>, 2, с. 37-44. 4. Musiał D. <i>Antyczne korzenie chrześcijaństwa.</i> – Warszawa, 2001 5. <i>Словник-довідник з археології.</i> Редактор, укладач та керівник авторського колективу Н. О. Гаврилюк. – Київ, 1996. 6. Буйських, А.В. 2017. Левантійський импорт в Борисфене. <i>Античний мир и археология</i>, 18, с. 193–205. 7. Буйських, А.В. 2015. Кераміка першої половини VII ст. до н.е. та питання доколонізаційних зв'язків у Північному Причорномор'ї. <i>Археологія</i>, 1, с. 3–11. 8. Broodbank, C. <i>The making of the Middle Sea: a history of the Mediterranean from the beginning to the emergence of the Classical world.</i> -- London : Thames & Hudson, 2013.

	<p>9. Human mobility and technological transfer in the prehistoric Mediterranean / edited by Evangelia Kiriati, Carl Knappett. – Cambridge : Cambridge University Press, 2016.</p> <p style="text-align: center;">Інтернет-джерела</p> <p>https://iananu.org.ua/struktura/naukovi-viddili/viddil-antichnoji-arkheologiji -- Відділ античної археології НАН України</p> <p>https://imperiumromanum.pl/ustroj/cesarstwo-rzymskie/pax-romana/ -- “Imperium Romanum”, різні аспекти історії Риму</p> <p>https://vitaantiqua.org.ua/uk – Спеціалізоване видання з археології та історії античного Причорномор'я..</p> <p>http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/255 – сайт Національної Бібліотеки В. Вернадського</p> <p>http://vgosau.kiev.ua/ -- Спілка археологів України</p> <p>http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/fl.phtml?bibid=AAAAA&colors=7&lang=en&notation=LD-LG – сайт світової періодики з археології</p> <p>http://intarch.ac.uk/ – Internet Archaeology – міжнародне періодичне Інтернет-видання</p> <p>http://archnet.uconn.edu - всесвітній каталог інтернет-ресурсів з питань археології, база даних з пошуку інформації про археологічні пам'ятки, експедиції, розкопки, центри досліджень, видання, музеї і т.п. Пошук на кількох мовах по назвам, регіонам, проблемам. Посилання. Форум.</p> <p>http://www.univ-tlse2.fr/utah/archdata -франкомовні інтернет-ресурси з питань археології. Французькі, бельгійські, канадські, люксембургські сайти. FAQ з проблем археології, публікації, методологія, археометрія, статистика.</p> <p>http://www.serve.com/archaeology -велика кількість посилань розділених по періодам, регіонам та тематикам. Пошук необхідної літератури.</p> <p>http://www.archaeologie-online.de сторінка з питань археології Німеччини</p> <p>http://www.britarch.ac.uk -ресурси археології Великобританії</p> <p>Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Окрім рекомендованих, студенти можуть використовувати також й інші літературні джерела, у яких висвітлені певні навчальні питання.</p>
Обсяг курсу	<p>Денна форма здобуття освіти Всього 90 годин 32 годин аудиторних (з них: 32 години лекцій) 58 годин самостійної роботи</p> <p>Заочна форма здобуття освіти Всього 90 годин 12 годин аудиторних (з них: 12 годин лекцій) 78 годин самостійної роботи</p>
Очікувані результати навчання	<p>У процесі вивчення студентами курсу, опанування його теоретичними, методологічними, методичними і практичними засадами формуються програмні компетентності (інтегральна; загальні; фахові) й досягаються такі програмні результати навчання:</p> <p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p>

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ФК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

ФК02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

ФК 03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

ФК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

ФК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти.

ФК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

ФК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

ФК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології

ФК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

ФК12. Здатність планувати та виконувати фахові дослідження у галузях археології, етнології, світової історії та історії України у світовому контексті.

ПРН01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПРН02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПРН03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПРН04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проектів.

ПРН05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПРН06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

ПРН07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

	<p>ПРН08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.</p> <p>ПРН10. Продукувати нові цілісні знання у галузі історії та археології з врахуванням сучасних тенденцій розвитку світової історіографії.</p> <p>ПРН11. Знати базові методологічні підходи до дослідження актуальних проблем історії та археології опираючись на актуальні здобутки сучасної світової гуманітаристики.</p> <p>ПРН12. Застосовувати на практиці здобутті навички науково-дослідницької та педагогічної роботи.</p> <p>Знання та розуміння: історіографічного доробку з проблематики курсу; основних етапів розвитку античної цивілізації; актуальних проблем археології Греції та Риму; внеску відомих дослідників та найважливіших археологічних відкриттів; тенденцій методологічного та концептуального розвитку світового антикознавства у другій половині ХХ ст. – початку ХХІ ст.;</p> <p>як самостійно працювати з фаховою історичною літературою, піддавати аналізу науково-історичні знання;</p> <p>уміння: аналізувати процеси суспільно-політичного, соціально-економічного, культурного розвитку народів, що зараховуються до античного світу, визначати особливості розвитку матеріальної культури стародавнього населення Греції та Риму та вплив античної цивілізації на сусідні народи; класифікувати та аналізувати історичні джерела; знати зміст понять цивілізація, архаїчна Греція, класичний період, античність, античний поліс, античні джерела, еллінізм, римський лімес, матеріальна культура, духовна культура, поселення, могильники, культові споруди, зольник, археологічна школа;</p> <p>комунікація: діяти й взаємодіяти в інформаційному просторі як активний учасник освітнього середовища, збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері вищої освіти; застосовувати інформаційно-комунікаційні технології на різних етапах наукових досліджень; конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, з носіями знань, розвивати досвід наукової комунікації в усній і письмовій формі; розвивати досвід публічних презентацій проєктів, цілей та результатів наукових пошуків і популяризації археологічних знань;</p> <p>автономія та відповідальність: виявляти, ставити та вирішувати проблеми, ранжувати цінності, цілі і завдання наукової діяльності на основі етичних стандартів професії та законодавства України про освіту; аналізувати й оцінювати знання, нові ідеї і цілі соціально відповідально і свідомо на основі принципів людиноцентризму та прав людини; нести особисту відповідальність за організацію та проведення наукового дослідження, достовірність, надійність і об'єктивність отриманих результатів.</p>
Ключові слова	Археологія Криту, мікенська цивілізація, матеріальна культура, антична археологія, античне виробництво, античне мистецтво, Північне Причорномор'я.
Формат курсу	Очний / заочний

Час і місце проведення навчальної дисципліни	Раз на тиждень лекції (або онлайн-лекції на платформі Microsoft Times).
Теми (лекції)	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з археології та стародавньої історії, достатніх для сприйняття категоріального апарату і визначень курсу.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, інтерактивні методи, дискусія, методи контролю і самоконтролю, презентація наукових продуктів, виконання індивідуальних завдань.
Необхідне обладнання	Комп'ютер та мультимедійний проектор, доступ до ресурсів мережі Internet
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Семестрова підсумкова оцінка визначається за результатами роботи в семестрі, що включає в себе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • передбачається, що студент протягом семестру виконає 5 контрольних завдань в системі електронного навчання Moodle (35 балів). • Пройде підсумкове тестування (15 балів). • Підготує презентацію на запропоновану тему (20 балів) • Підсумкового контролю (усне опитування) (30 балів). <p>Оцінювання відповідей студента ґрунтується на таких критеріях:</p> <p>Оцінка «відмінно»:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ студент у повному обсязі володіє програмним матеріалом, ✓ вільно і логічно-аргументовано висвітлює питання, ✓ демонструє повне знання матеріалу та вміння його використовувати, <p>Оцінка «добре»:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ студент володіє фактичним матеріалом, але допускає окремі неістотні помилки, ✓ висновки й узагальнення, які він зробив, не є вичерпними, <p>Оцінка «задовільно»:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ студент в основному володіє фактичним матеріалом, але в окремих аспектах питань припускається істотних помилок, ✓ не в змозі самостійно робити чіткі закінчені висновки й узагальнення та пов'язати теоретичні знання з практикою, ✓ виклад матеріалу утруднений, неповною мірою використовується категоріальний апарат навчальної дисципліни; <p>Оцінка «незадовільно»:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ студент не володіє матеріалом, не орієнтується в його проблематиці, ✓ при спробі викладу матеріалу припускається грубих помилок, ✓ не може зробити жодних висновків та узагальнень, <p>Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вироблення студентами навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стержневі аспекти проблем, що потребують впевненого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати. Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як</p>

окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем, підготовка рефератів /презентацій. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді виконання контрольних завдань в системі Moodle та під час контрольного заміру знань.

Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання тестових та контрольних завдань, передбаченої курсом.

Критерії оцінювання презентації

глибоке розкриття проблеми, з відображенням авторської позиції	16 -- 20
обґрунтоване розкриття проблеми	15
тема розкрита неповно	10-14
робота суто компілятивного рівня/ розкритий лише окремий аспект	2-9
есе не зараховане	0

Презентація повинна бути виконана за схемою вступ/постановка проблеми/ виклад основного матеріалу/ висновки та містити ілюстративні матеріали (карти, діаграми, портрети, фотографії знахідок, аналітичні викладки). Мінімальна кількість слайдів (без слайдів вступу та закінчення) складає 10. Додатково заохочується використання посилання на відеоресурси та матеріали з офіційних сторінок в мережі Instagram, YouTube etc. Обов'язковим елементом презентації мають бути ілюстрації, зроблені студентом під час навчальних екскурсій до музеїв (передусім Археологічного музею Львівського університету та Львівського історичного музею)

Політика виставлення балів. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Очікується, що студенти відвідають усі лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу забезпечується:

- ♦ обговоренням на першому лекційному занятті норм академічної доброчесності;
- ♦ обговоренням на першому лекційному занятті видів, форм і методів навчальної діяльності студента, вимог щодо оцінювання результатів і критеріїв оцінювання;
- ♦ повідомлення студентів про наслідки плагіату чи інших форм недоброчесності (їх виявлення в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем завдання, незалежно від масштабів плагіату чи обману);
- ♦ неможливість (заборона) користування мобільними пристроями під час заліку, іспиту, виконання модульних контрольних робіт і самостійних практичних завдань під час аудиторних занять (за винятком часу, відведеного для виконання розрахункових завдань чи задач);

	<p>♦ обов'язкове посилання на використані літературні джерела під час написання навчальних завдань (есе, матеріалів доповідей, схем, графіків та ін.)</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання для письмових робіт	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1. Історія становлення античної археології як науки. 2. Археологічне дослідження Боспору у XIX – XX ст. 3. Археологічні дослідження в Спарті та їх головні результати. 4. Містобудування в античній Греції. 5. Археологічні дослідження в Афінах та їх головні результати. 6. Архітектура стародавньої Греції. Основні стилі. 7. Археологічні дослідження в Олімпії та їх головні результати. 8. Керамічне виробництво та основні вироби в античну добу. 9. Металургія та обробка чорних металів в античну добу. 10. Військова справа в античній Греції. 11. Головні промисли античної доби. 12. Предмети імпорту у античній культурі Греції та Риму. 13. Ткацька справа та види одягу в стародавній Греції. 14. Деревообробка та косторізне ремесло античних часів. 15. Ювелірне мистецтво Греції та Риму. 16. Горна справа та способи добування і обробки руди. 17. Внутрішня торгівля та її розвиток у Греції. 18. Результати археологічних досліджень Херсонесу у XIX – на початку XX ст. 19. Археологічне дослідження Херсонесу у XX ст. 20. Археологічне дослідження малоазійських античних городищ. 21. Археологічне дослідження Ольвії. 22. Основні результати підводних археологічних досліджень античних пам'яток..
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК
Схема курсу «Антична археологія»

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези Теоретичні основи науково-педагогічних досліджень	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна , дискусія, групова робота)	Матеріали	Літерат ура.*** Ресурси в Інтерне ті	Завдання, год	Термін виконан ня
1	<p>Тема 1. Головні етапи розвитку античної археології як наукової дисципліни.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, мета та завдання курсу. Поняття «античність». 2. Використання речових пам'яток для вивчення історії в античну епоху (Геродот, Павсаній, Фукидід). 3. Перші археологічні розкопки античних міст у Італії: Геркуланум і Помпеї. Розвиток античної археології у XVIII ст. 4. Найважливіші відкриття на території Європи та Малої Азії. 	Лекція 2 год., СР 4 год Заочна форма навчання Лекція 2 год.	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1, 2, 6, 8 (основна), 2,5, (допоміжна)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити основні тенденції розвитку античної археології та поняття «археологія» в навчальному процесі. 2. Виконати завдання «Методи природничих наук, що використовуються в дослідженні пам'яток античності» в системі електронного навчання Moodle 	тиждень

2	<p>Тема 2. Егейський світ у III – II тис. до н. е.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регіони розповсюдження критської культури. Хронологія. Критські міста та палацові комплекси.. 2. Матеріальна культура: посуд у стилі Камарес, настінний живопис, ювелірне мистецтво. Критський імпорт на території Єгипту, Малої Азії та материкової Греції.. 3. Зв'язки критської та мінойської культур. Соціально-економічний лад мікенського суспільства. Археологічні пам'ятки Тірінфа та Пілоса. 	<p>Лекція 2 год., СР 4 год Заочна форма навчання Лекція 2 год.</p>	<p>Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи</p>	<p>1, 2, 6, 12(основна), 2,5, 8 (допоміжна)</p>	<p>1. Розглянути основні відомості археологічних та писемних джерел щодо історії Криту</p>	<p><i>тиждень</i></p>
3	<p>Тема 3. Грецька цивілізація у архаїчну добу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Архаїчна доба як час становлення еллінської форми цивілізації: здобутки, ознаки, винаходи. 2. Особливості матеріальної культури материкової, острівної Греції та грецьких поселень на території Малої Азії. 3. Іонійський варіант грецької цивілізації. 4. Основні заняття греків за даними археології. 5. Епіграфіка як джерело для археолога 	<p>Лекція 2 год., СР 6 год Заочна форма навчання СР 8 год</p>	<p>Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи</p>	<p>1 – 5, 7 – 11 (основна), 1 – 9 (допоміжна)</p>	<p>1. Охарактеризувати основні досягнення архаїчної доби та визначити суть поняття «давньогрецьке койне»</p>	<p><i>тиждень</i></p>

4	<p>Тема 4. Велика грецька колонізація.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини та характер Великої грецької колонізації (VIII-VI ст. до н.е.). Основні напрямки грецької колонізації. 2. Судноплавство та географічні знання за даними археології. 3. Емпорії та ранні некрополі в Північному Причорномор'ї. 4. Антична колонізація за даними археології. 	<p>Лекція 2 год., СР 6 год Заочна форма навчання СР 8 год</p>	<p>Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи</p>	<p>1 – 5, 7 – 12 (основна), 1 – 9 (допоміжна)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання рекомендованої літератури. 2. Виконати завдання «Артефакти скіфського часу як частина греко-римського континууму» в системі електронного навчання Moodle 	<p><i>тиждень</i></p>
5-6	<p>Тема 5-6. Матеріальна культура греків класичного часу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості містобудування. 2. Керамічне виробництво: центри, техніки, види виробів. 3. Сервіз стародавнього грека. 4. Енциклопедія повсякденності: вазопис як унікальне явище античної культури. 5. Металообробка та ювелірне ремесло за даними археології. 6. Косторізна справа та вироби з гіпсу в повсякденній культурі античних греків. 7. Античне землеробство за даними археології. 8. Виноробство та вирощування оливок за даними археології. 9. Античні імпорти. 10. Будівельна справа класичного часу. 	<p>Лекція 4 год., СР 6 год Заочна форма навчання Лекція 2 год., СР 8 год</p>	<p>Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи</p>	<p>1 – 5, 7, 8, 10 (основна), 1 – 7 (допоміжна)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання рекомендованої літератури 2. Виконання завдання «Керамічна продукція античності» в системі Moodle. 	<p><i>2 тижні</i></p>

7-8	<p>Тема 7-8. Давньогрецький поховальний обряд.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Писемні відомості про поховальні звичаї греків. 2. Кремація та її особливості. Символічні поховання як археологічна категорія. 3. Види некрополей. 4. Курганні поховання як етап поховальної культури греків. 5. Грунтові поховання та їх різновиди. 6. Поховальний інвентар. 7. Саркофаги як окрема категорія археологічних матеріалів. 8. «Обол Харона» як археологічна категорія 	<p>Лекція 4 год., СР 6 год Заочна форма навчання Лекція 2 год., СР 8 год</p>	<p>Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи</p>	<p>1 – 5, 7, 8, 10 (основна), 1 – 9 (допоміжна)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання матеріалів за темами самостійної підготовки. 2. Виконати завдання «Некрополь як археологічний об'єкт» в системі електронного навчання Moodle 	2 тижні
9-10	<p>Тема 9 -- 10. Античні міста Північного Причорномор'я.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Час і причини заснування грецьких міст на півдні України. Місцеве населення у період грецької колонізації. 2. Боспор. Територія Боспору. Малі міста. Хора. Пантікапей та його планувальна структура. Некрополі Пантікапею та його околиць. Пантікапейський порт. Малі міста Боспору Мірмекій, Німфей, Тіритака. Ілурат. Ремесла. Торгівля та грошовий обіг. Процес сарматизації у перших століттях нашої ери за даними археології. 3. Ольвія. Місцезнаходження, площа, топографія та планування міста. Поселення ольвійської хори. Некрополь та її особливості. Головні галузі економіки: землеробство, ремесла, торгівля. Державний лад за даними епіграфіки. Культура та мистецтво. 4. Херсонес. Місцезнаходження, площа, планування. Проблема «старого та нового Херсонесу». Питання про місцезнаходження агори. Херсонеський некрополь. До питання про таврський некрополь на північному узбережжі 	<p>Лекція 4 год., СР 6 год Заочна форма навчання Лекція 2 год., СР 8 год</p>	<p>Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи</p>	<p>1 – 5, 7, 8, 10 (основна), 1 – 9 (допоміжна)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання матеріалів за темами самостійної підготовки 	2 тижні

	міста. Гераклейський півострів та його значення в історії міста. Місцеві ремесла. Культура..					
11	<p>Тема 11. Антична грошова система за даними археології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функції грошей в античному світі. 2. Еволюція зовнішнього вигляду грошових одиниць за даними археології. 3. Типи греко-римських грошових одиниць. 4. Особливості грошового обігу Північного Причорномор'я. 5. Варварське карбування. 	Лекція 2 год., СР 6 год Заочна форма навчання СР 8 год	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	1 – 5, 7, 8, 10 (основна), 1 – 9 (допоміжна)	1. Опрацювання матеріалів за темами самостійної підготовки	<i>тиждень</i>
12	<p>Тема 12. Історія Риму в світлі археологічних джерел.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Археологічні джерела з історії царського періоду в Римі. 2. Рим реконструйований через Помпеї. 3. Старованій Рим: топографія та стратиграфія. 	Лекція 2 год., СР 2 год Заочна форма навчання СР 8 год	Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи	2, 4 – 8, 11 – 14 (основна) 1,9,11 (допоміжна)	1. Опрацювання рекомендованої літератури	<i>тиждень</i>

12	<p>Тема 12. Особливості матеріальної культури стародавніх римлян.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Римське землеробство за даними археології. 2. Розвиток ремесла в царський період та добу республіки за даними археології. 3. Римська кераміка. 4. Торгівля римського часу у світлі підводних досліджень. 	<p>Лекція 2 год., СР 4 год Заочна форма навчання Лекція 2 год., СР 4 год</p>	<p>Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи</p>	<p>1, 2, 9, 11 – 13 (основна) 2, 8, 9 (допоміжна)</p>	<p>1. Опрацювання матеріалів за темами самостійної підготовки</p>	<p><i>тиждень</i></p>
13	<p>Тема 13. Археологія римських міст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Римська містобудівна культура. 2. Основні типи житлових споруд в римському місті. 3. Організація суспільного простору римського міста за даними археології. 4. Архітектура та образотворче мистецтво. 	<p>Лекція 2 год., СР 4 год Заочна форма навчання СР 8 год</p>	<p>Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи</p>	<p>1, 2, 9, 11 – 13 (основна) 2, 8, 9 (допоміжна)</p>	<p>1. Чому ми навчилась у римлян?</p>	<p><i>2 тижні</i></p>
14-15	<p>Тема 14-15. Повсякденне життя в Римі та у римських містах Середземномор'я.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складне питання романізації. Відповідь археолога. 2. Хроноіндикатори римської присутності в провінціях. 3. Мозаїки, дороги та акведуки як головні пам'ятки римського часу. 4. Археологія римських доріг. 5. Римський транспорт, подорожі та курорти. 6. Римська кулінарія за даними археології 	<p>Лекція 4 год., СР 4 год Заочна форма навчання СР 10 год</p>	<p>Мультимедійна презентація, методичні матеріали для самостійної роботи</p>	<p>1, 2, 7, 9, 11 – 13 (основна) 1, 2, 4, 5, 8, 9 (допоміжна)</p>	<p>1. Які римські імпорти зустрічаються на українських землях?</p>	<p><i>2 тижні</i></p>

	7. Римський поховальний обряд..					
--	---------------------------------	--	--	--	--	--